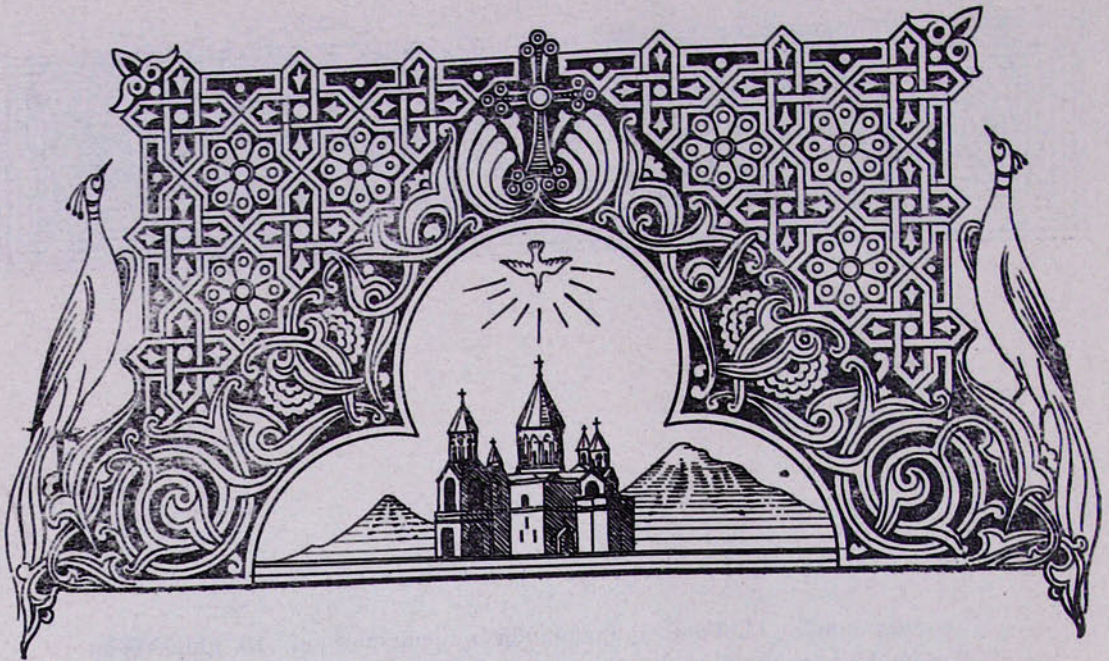

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԾԻՐԱԿԻ ԹԵՄ

Սույն թվականի հոկտեմբերի 22—25 օրերին **Վեհափառ Հայրապետը** հովվապետական այցելությամբ եղավ Ծիրակի թեմի Կիրովական, Ստեփանավան և Լենինական քաղաքներում՝ անձամբ տանելով Իր ողջույններն այդ համայնքների Իր հոգևոր զավակներին և հավատացյալներին:

Ստեփանավանում

Հոկտեմբերի 22-ին, ոգրբաթ օրը, **Վեհափառ Հայրապետը** գնացքով մեկնեց դեպի Կիրովական:

Այս առթիվ Հայոց Հայրապետին ողնկցում էին Մայր Աթոռի դիվանապետ **տ. Արսեն եպս. Բերբերյանը**, սրբոց Հակոբյանց միաբանության անդամ **տ. Կյուրեղ եպս. Գաբրիկյանը**, որն ուխտավորաբար գտնվում էր Մայր Աթոռում, **տ. Մովսիս վրդ. Սարգսյանը**՝ որպես գավազանակիր, և Մայր Աթոռի գլխավոր ճարտարապետ **պրն. Արծրուն Գալիկյանը**:

Հինգժամյա ուղևորությունից հետո գնացքը հասնում է Կիրովականի քաղաքային կայարան, ուր Հայոց Հայրապետին ջերմորեն դիմավորում են Ծիրակի թեմի առաջնորդ **տ. Նարեկ եպս. Ծաքարյանը**, թեմական և եկեղեցական խորհուրդների պատվարժան անդամները և բազմաճախուր հավատացյալներ:

Կայարանում Հայոց Հայրապետին դիմավորում, ողջունում և բարի գալուստ են մաղթում Կիրովական քաղաքի քաղաքային սովետի նախագահ

Լևոն Դանիելյանը, տեղակալ Վլադիմիր Ավետիսյանը և այլ պաշտոնական անձինք:

Այստեղ Հայոց Հայրապետին ողջունում է նաև ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ **Անդրանիկ Հասարթյանը**:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետն Իր շքախմբով և պետավտոտեսչության պատվո մեքենաների ուղեկցությամբ հովվապետական այցելության է մեկնում դեպի Ստեփանավան:

Ստեփանավանի ճանապարհի կեսին Վեհափառ Հայրապետին դիմավորելու էին եկել, քաղաքային սովետի գործադիր կոմիտեի նախագահի անուանից, առաջին տեղակալ **Ռաֆայել Պապիկյանը**, կուլտուրայի բաժնի վարիչ **Թորգոմ Գրիգորյանը**, քաղաքային սովետի պատասխանատու աշխատակիցներ և այլ պաշտոնական անձինք: Այստեղ, ճանապարհի վրա, փոխանակվում են ողջույնի և բարիգալստյան ջերմ խոսքեր:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը հանդիսավորապես առաջնորդվում է Ստեփանավանի «Անահիտ» պանսիոնատ:

Հոկտեմբերի 23-ին, շաբաթ օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, Վեհափառ Հայրապետն առաջնորդվում է Ստեփանավանի հայոց ս. Սարգիս եկեղեցի, ուր մուտք է գործում «Հրաշափառ»-ով: Եկեղեցին ու նրա շրջափակը լցված էին Ստեփանավանի, Ալավերդու, Կալինինոյի և այլ շրջաններից եկած բազմահազար ուխտավորներով:

Արարողության ավարտին տ. **Նարեկ եպս. Ծաքարյանը**, հանուն Ստեփանավանի ս. Սարգիս եկեղեցու վարչության և հավատացյալների, ջերմորեն ողջունում է **Հայոց Հայրապետի** շնորհաբեր այցելությունը հետևյալ ուղերձով.

**Տ. Նարեկ եպիսկոպոսի ողջույնի խոսքը Ստեփանավանի
ս. Սարգիս եկեղեցում**

Վեհափառ Հայրապետ,

Շիրակի տիրախնամ թեմի Ստեփանավանի և շրջակայքի հավատացյալ Ձեր ժողովուրդն ու հոգևոր որդիները եկել են այսօր այստեղ մեծ բազմությամբ, որպեսզի արժանանան Ձեր հայրական տեսությանն ու հայրապետական սուրբ օրհնությանը:

Վեհափառ Տեր, Դուք ահա երկու տասնամյակ արժանավորապես բազմել եք սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի գահին և հոգևոր, եկեղեցական, շինարարական, հայրենասիրական, խաղաղասիրական մեծ աշխատանքներ եք տանում: Երբ տեսնում ենք Ձեր բազմաբեղուն գործունեությունն ու շինարարական մեծ իրագործումները, այդ բոլորով մենք ուրախանում ենք: Ձեր բարձր անձնավորության միջոցով Ամենայն Հայոց Հայրապետությունն էր, որ է՛լ ավելի պայծառացավ, և Դուք դարձաք ոսկե օղակը հարյուր երեսուն կաթողիկոսներով պսակազարդված հայոց եկեղեցու:

Ս. Էջմիածնում վերջերս տեղի ունեցած հանդիսություններն ու խանդավառություններն ահա, Վեհափառ Տեր, շարունակվում է այսօր այստեղ՝ Ստեփանավանի ս. Սարգիս եկեղեցում:

Բարի եկաք, Վեհափառ Տեր, «օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն»: Օրհնեցեք մեզ բոլորիս, որպեսզի մենք է՛լ ավելի ներշնչվենք Ձեր եկեղեցաշենն ու հայրենանվեր մեծ աշխատանքով, որպես եկեղեցու սպասավոր, որպես

քաղաքացի, և կարողանանք Ձեզանից կրակ ստանալ, որպեսզի մենք ևս մեր հերթին է՛լ ավելի շենացնենք թե՛ մեր եկեղեցիները և թե՛ մեր հայրենիքը:

Օգտվելով այս առիթից, համայն մեր ժողովրդի անունից իմ որդիական շնորհակալությունն եմ քերում Ձեզ ու մաս տեղական իշխանություններին, որոնք միշտ քարյացակամ վերաբերմունք են ցույց տվել մեր եկեղեցու և մեր հանդեպ:

Օրհնեցեք մեզ, Վեհափառ Տեր, և թույլ տվեք ներկա ժողովրդի անունից Ձեր սուրբ Աջը համբուրել:

Իր ողջույնի խոսքի ավարտին տ. Նարեկ եպիսկոպոսը խնդրում է Հայոց Հայրապետին՝ Իր ողջույնն ու օրհնությունը տալու եկեղեցում հավաքված հավատացյալ ժողովրդին:

**Վեհափառ Հայրապետի ողջույնի և օրհնության խոսքը
Ստեփանավանի ս. Սարգիս եկեղեցում**

(28 հոկտեմբեր 1976 թ.)

Սիրելի ժողովուրդ,

Աստուծո ողորմությամբ Մենք գալիս ենք սուրբ Էջմիածնից՝ բերելու ձեզ բոլորիդ Մեր օրհնությունը: Առաջին անգամն է, որ լինում ենք ձեր քաղաքում՝ Ստեփանավանում, այս սուրբ եկեղեցու կամարների ներքո: Դուք մեր ժողովրդի զավակներն եք, մեր հարազատներն եք, մեր սիրելիներն եք, մեր եկեղեցու հավատացյալներն եք: Ահա թե ինչու իրոք Մենք այս պահին չափազանց հուզված ենք և շատ ուրախ: Եվ Մեր ուրախությունը մի քանի պատճառներ ունի: Նախ Մենք երջանիկ ենք, որ գտնվում ենք մեր մայր հայրենիքի՝ Սովետական Հայաստանի ամենագեղեցիկ քաղաքներից մեկում՝ ծաղիկ քաղաք Ստեփանավանում, մի քաղաք, որ համարյա վերջին տասնամյակներին ծնվեց, զարգացավ ու ծաղկեց: Սրանից մի 50—60 տարի առաջ մա մի փոքրիկ գյուղ էր՝ կորած այս սարերի լանջերին, իսկ այժմ մա բազմամարդ քաղաք է և հայտնի առողջարանային կենտրոն, արդյունաբերության կենտրոն և հողամշակության տնտեսության կենտրոն: Եվ Մեր սրտին հարազատ է այս քաղաքը մասն իր անունով՝ Ստեփանավան անունով, որը հավերժացնում է հիշատակը մեծ հայրենասեր և մեծ հեղափոխական, այս հողի զավակ անմոռանալի Ստեփան Ծախումյանին: Դուք հպարտ պետք է լինեք, որ այդպիսի մեծ մի մարդու անունը կրող քաղաքի քաղաքացիներն եք:

Մեր ուրախությունը մասն այսօր այն քանի համար, որ այստեղ կազմակերպված է մասն այս եկեղեցական համայնքը ս. Սարգիս եկեղեցու շուրջ՝ թեմական առաջնորդ տ. Նարեկ եպիսկոպոսի ջանքերով և աշխատանքով: Եվ վերջերս այս եկեղեցին օծվեց մի բարեջան քահանայով և կամացկամաց ոտքի կանգնեց, սկսավ շենանալ:

Այս առիթով Մենք գնահատանքի և շնորհակալության խոսք ունենք ասելու մասն Ստեփանավան քաղաքի իշխանությանց ներկայացուցիչներին, որոնք ամեն առիթով օժանդակեցին և իրենց քարյացակամ վերաբերմունքով այս եկեղեցին իր շրջափակով և իր ներքին տեսքով ավելի և ավելի բարեզարդվեց և կարողացավ իր հոգևոր առաքելությունն սկսել:

Ի գնահատումն այստեղի հոգևոր հովիվ տ. Վահան քահանայի, Մենք նրան ուզում ենք ձեր ներկայության շնորհել այս լանջախաչը՝ մաղթելով

նրան քաջառողջություն և երկար կյանք, որպեսզի շարունակե իր հոգևոր ծառայությունն այս եկեղեցում:

Միքելի ժողովուրդ, մեր մայր հայրենիքի ծոցում մեր օրերում մեր եկեղեցին, շնորհիվ մեր պետական իշխանությանց բարյացակամ վերաբերմունքին, հառաջդիմում է և զարգանում՝ իր կենտրոնն ունենալով բազմադարյան Մայր Աթոռ ս. Էջմիածինը: Դուք գիտեք անշուշտ, թե ինչ է նշանակում մեր ժողովրդի կյանքում և՛ անցյալում, և՛ այսօր՝ ս. Էջմիածինը: Այդ պատմական սրբավայրը հռչակալիոր է ոչ միայն մեր ազգի համար, մեր հայրենիքի համար, այլ նաև համայն հայության համար, որի մի մասը գտնվում է արտասահմանում: Դուք գիտեք, որ հայ ազգն իր դժբախտ անցյալի հետևանքով, մանավանդ 1915 թվականի ահավոր կոտորածներից հետո, մոտ երկու միլիոն նահատակվեց և բազմահազար մարդիկ, որ կարողացան ազատվել այդ կոտորածներից, ցրվեցին աշխարհով մեկ, և այսօր ամբողջ աշխարհում մենք ունենք մոտավորապես ավելի քան երկու միլիոն հայություն: Արտասահմանի մեր ժողովուրդը հոգով-սրտով կապված է մեր վերածնված մայր հայրենիքին և հատկապես ս. Էջմիածնին, որովհետև նրանք բոլորը թեև Հայաստանի քաղաքացիները չեն, սակայն իրենց կրոնքով, իրենց եկեղեցիով ու ազգությամբ պատկանում են ս. Էջմիածնին, նրանք մեր քույրերն ու եղբայրներն են, մեր հարազատներն են: Եվ այսօր ս. Էջմիածինը հանդիսանում է այդ ամբողջ հայության հոգևոր և ազգային կենտրոնը: Ավելին կասեինք տակավին, որ ս. Էջմիածինը, իբրև պատմական հուշարձան, հանդիսանում է համաշխարհային արժեք ունեցող մի կոթող, իր ճարտարապետությամբ, իր հնությամբ և իր հոգևոր առաքելությամբ, իբրև քրիստոնեության հնագույն կենտրոններից մեկը աշխարհի վրա: Դուք գիտեք անշուշտ, որ հայ ժողովուրդը քրիստոնեությունն ընդունեց Դ դարու սկզբին, ուրեմն մոտ 1700 տարիներ առաջ և հանդիսացավ առաջին ժողովուրդը, որ դարձավ պետականորեն քրիստոնյա ժողովուրդ: Այդ պատահեց Տրդատ թագավորի և ս. Գրիգոր Լուսավորչի օրով, 301 թվականին, և մի քանի տարի հետո կառուցվեց Էջմիածինը՝ իբրև առաջին հայկական եկեղեցին:

Ահա այդ օրերից սկսյալ մինչև մեր օրերը ս. Էջմիածինը մնաց անասան՝ իբրև հայ ժողովրդի հոգևոր, ազգային և մշակութային կենտրոն:

Անցյալում, պատմության ընթացքում, երբ դժբախտ օրեր ունեցավ հայ ազգը, տառապեց նաև Էջմիածինը, զոհվեցին նաև հայ հոգևորականներ, երբեմն զոհվեցին նույնիսկ կաթողիկոսներ չարչարանքների կամ աքսորի մեջ, բռնակալ և վայրագ արշավող ցեղերի կրոնկի տակ: Բայց Աստված երբեք չլքեց հայ ազգին, և միշտ հնչեց փրկության և ազատության ժամը:

Այդպես եղավ նաև 1920 թվականին, երբ թշնամի բանակներն արշավել էին մեր փոքրիկ Հայաստանի վրա, որպեսզի կոտորեն նաև Արևելահայաստանի կամ Ռսահայաստանի հայությունը: Բարեբախտաբար Աստված էլի օգնության հասավ, և շնորհիվ ռուս ժողովրդի և կարմիր բանակի անմիջական օգնության հայ ազգը փրկվեց մահվան ճիրաններից, և ահա հիմնվեց Սովետական Հայկական Հանրապետությունը՝ մեր այսօրվա Հայաստանը, և այդ օրվանից հառաջդիմության և բարգավաճման ու շինարարության ճանապարհ բացվեց՝ խաղաղության և ապահովության պայմաններում:

Ահա մենք այդ օրերն ենք ապրում այսօր և մենք ուրախանում ենք, երբ մեր Հայաստանի քաղաքացիները լիովին կատարում են իրենց քաղաքացիական և հայրենասիրական պարտականությունը, որպեսզի ավելի արագ թափով աճի, զարգանա և շենանա մեր Մայր Հայաստանը:

Ձեր քաղաքը՝ Ստեփանավանը, մի պայծառ, կենդանի օրինակ է հանդիսանում այդ շինարարության, այդ հառաջդիմության, այդ ծաղկումի և այն երջանիկ պայմանների, որոնք ստեղծված են մեր երկրում: Հայ եկեղեցին չի կամենում հեռու մնալ հայ ժողովրդի հառաջդիմության այս ընթացքից և ուզում է ինքն էլ իբրև եկեղեցի, իբրև հոգևոր կենտրոն իր պարտականությունը կատարել, որ իրեն բաժին է ընկած: Եվ այսօր, սոցիալիստական կառուցման Հայաստանի պայմանների մեջ, եկեղեցին և հավատացյալ ժողովուրդն իր պարտականությունը կատարում է և պետք է կատարի:

Միրելի ժողովուրդ, այսպիսի երջանիկ իրադրության մեջ, մեր եկեղեցին աղոթում է ու գործում նաև աշխարհի խաղաղության համար: Դա ոչ միայն քաղաքական իմաստ և կարևորություն ունի, այլ նաև քրիստոնեական, որովհետև Քրիստոսի Ավետարանը հիմնականում սիրո և խաղաղության մի հրավեր է՝ ուղղյալ բոլոր մարդկանց: Քրիստոս երբ խաչի վրա մահանում էր, իր վերջին խոսքերից մեկը եղավ՝ «ձեզ եմ թողնում իմ խաղաղությունը»:

Ահա թե ինչու մենք երբ մասնակցում ենք խաղաղության պալքարին, դա ոչ միայն մեր քաղաքացիական պարտականությունն ենք նկատում, այլ նաև մեր հոգևոր քրիստոնեական պարտականությունը: Մեր քրիստոնեական խիղճը թելադրում է մեզ պալքարել հանուն աշխարհի խաղաղության ամրապնդման:

Այժմ կարող ենք Մեր խոսքը վերջացնել՝ կրկին անգամ հայտնելով Մեր հոգու մխիթարությունը, որ գտնվեցինք այսօր ձեզ մոտ: Մաղթում ենք, որ այս եկեղեցին հետզհետե ավելի բարեգարդվի և դառնա մի փոքրիկ հոգևոր կենտրոն ձեզ բոլորիդ համար: Վստահ ենք, որ նաև հոգևոր ձեր առաջնորդը՝ Նարեկ եպիսկոպոս, որ այնքան ծրագրանությամբ և նվիրումով գործում է Ծիրակի թեմում, հաճախ ձեզ պետք է այցելի ինքն էլ՝ հոգևոր սնունդ բաշխելով ձեզ բոլորիդ և բերելու նաև բարի լուրեր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի գործունեությունից: Մենք աղոթում ենք առ Աստված, որպեսզի Տերը միշտ ծաղկյալ և միշտ բարօրության մեջ պահպանի Ստեփանավանի ձեր այս գեղեցիկ քաղաքը՝ իր ողջ բնակչությամբ:

Մաղթում ենք նաև, որ այս եկեղեցին միշտ իր դռները բաց պահի իր հավատացյալների առջև, որպեսզի նրանք գան գոնե կիրակի օրերը՝ մասնակցելու սուրբ պատարագի արարողությանը և հոգեպես մխիթարվեն՝ լսելով Աստուծո ձայնը:

Թող ձեր զավակները և թոռնիկներն անեն, մեծանան և դառնան ազնիվ քաղաքացիները մեր հայրենիքի: Մաղթում ենք ձեր բոլոր բարի և շինարար գործերին լիակատար հաջողություն:

«Թնորհք և սէր և խաղաղութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ ձեզ, ընդ ամենեսեան. ամէն»:

Հայոց Հայրապետն Իր խոսքի մեջ Իր մասնավոր գնահատանքն է արտահայտում նաև ս. Սարգիս եկեղեցու գործադիր կոմիտեի անդամների նվիրյալ աշխատանքի հանդեպ՝ ի պայծառություն տեղի եկեղեցու:

Ժամը 13-ին **Վեհափառ Հայրապետն** Իր շքախմբով և ս. Սարգիս եկեղեցու գործադիր մարմնի անդամներով այցելություն է տալիս Ստեփանավանի քաղաքային սովետի նախագահ **տիկին Մաղիկ Գևորգյանին**, որը, շրջապատված քաղաքային սովետի պատվարժան անդամներով և քաղաքական աշխատողներով, ջերմորեն դիմա-

վորում է Հայոց Հայրապետին և առաջնորդում ընդունարան, ուր տեղի է ունենում սրտագին զրույց՝ ջերմ մթնոլորտում:

Քաղաքային սովետի հարգելի տիկին նախագահն ապա Հայոց Հայրապետի պատվին ճաշկերույթ է տալիս, որի ընթացքում, խոսք առնելով, ողջունում է Նրա սույն պատմական առաջին այցելությունը Ստեփանավան հետևյալ ուղերձով.

Տիկին Ծաղիկ Գևորգյանի խոսքը

Ձերդ Սրբություն և

Կաթողիկոսական շքախմբի պատվարժան անդամներ,

Անչափ շնորհապարտ ենք Ձեր հայրապետական շնորհառաք այցելության համար՝ Լոռվա չքնաղ բնաշխարհի այս գողտրիկ անկյունը՝ Ստեփանավան:

Ձերդ Սրբություն, կկամենայի արտահայտել ինչպես իմ, այնպես էլ Ստեփանավանի քաղաքային սովետի գործադիր կոմիտեի բոլոր անդամների ու քաղաքիս աշխատավորության խորին գոհունակությունը այն առիթով, որ երջանկությունն ունեցանք ընդունելու հայ առաքելական եկեղեցու մեծ ու շինարար Հովվապետին, խաղաղության պայքարի անխոնջ Մարտիկին, հայրենիքը և ազգանվեր ու հայրենակարոտ սփյուռքը կամբջող Մայր Աթոռի Գահակալին:

Օգտվելով պատեն առիթից, թույլ տվեք իմ և քաղսովետի աշխատավորության անունից ի խորոց սրտի շնորհավորել Ձերդ Սրբությանը՝ գահակալության Ձեր 20-րդ հոբելյանի առթիվ:

Դուք մեծ ավանդ եք ներդրել աշխարհում առաջին քրիստոնեական եկեղեցու պատմության տարեգրության մեջ, ակտիվորեն մասնակցել խաղաղության և ժողովուրդների բարեկամության ամրապնդման վեհագույն ու մարդասիրական գործին:

Դուք քրիստոնեական եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդածողովներում և այլուր ունեցած Ձեր բազում ելույթներում, այդ թվում՝ Մոսկվայում, Բեռլինում, Հելսինկիում, Պրագայում, հայտնի դարձրիք բազմաչարչար ու ավերակների միջից վերստին հպարտորեն վեր հանած հայ ժողովրդի ստեղծագործ ոգին, նրա ապրելու վճռականությունը և նրա մեծագույն ցանկությունները, այն է՝ խաղաղություն, շենացում, երջանկություն և հավասարություն աշխարհի ժողովուրդներին բոլոր:

Սովետական կառավարությունը, ըստ արժանվույն գնահատելով խաղաղության գործի մեջ Ձեր ներդրած ազնիվ ջանքերը, Ձեզ արժանացրել է կառավարական բարձր պարգևի՝ «Պատվո նշան» շքանշանի:

Դուք անսպառ եռանդով սատարել եք սփյուռքի մշակութային կյանքին, հովանավորել ուսումնական հաստատությունների գործունեությունը, Ձեր խոսքով ու գործով ձգտել եք սփյուռքահայության հոգում միշտ վառ պահել հայրենասիրության ազնիվ կրակը:

Կրկին ու կրկին կամենում եմ արտահայտել թերկրանքը մեր կառուցապատվող ու օրավոր գեղեցկացող Ստեփանավանի ողջ հայությանը Ձեր այցելության առթիվ, քաղաք, որ կրում է հայ ժողովրդի մեծագույն զավակներից մեկի՝ Ստեփան Ծափույանի անունը, քաղաք, որ մեր կուսակցության ու կառավարության հոգատարության շնորհիվ կդառնա սոցիալիստական Հայաստանի լավագույն առողջարաններից մեկը:

Վստահ եմ, որ Ամենայն Հայոց Հովվապետին հաճելի կլինի իմանալ այն մասին, որ սկսվել են Ստեփան Ծափումյանի հուշակենտրոն-համալիրի, քաղաքային հրապարակի, բնակելի ամբողջական թաղամասերի շինարարական աշխատանքները:

Օրեցօր զարգանում է մեր քաղաքը. կառուցվում են նոր գործարաններ, ֆաբրիկաներ, որոնք տալիս են տարեկան 16 միլիոն ռուբլու արտադրանք:

Քաղաքի անունը շենացնում են տարեկան 4 միլիոն արտադրանք սովորական սարքավորումների և տրանսֆորմատորների գործարանները, որոնց արտադրանքն առաքվում է ոչ միայն Սովետական Միության հարյուրավոր քաղաքներ, այլև Բուլղարիա, Ռումինիա, Ծապոնիա, Գերմանիա և այլ երկրներ:

Մեր հաստատ կարծիքով Ձեզ հաճելի կլինի իմանալ, որ 10-րդ հնգամյակի առաջին տարին բազում հաջողություններով է նշում մեր շրջանի աշխատավորությունը, և այդ արդյունքները գոհացուցիչ են և բոլորիս ուրախացնող:

Բարձր բերք է ստացվել հացահատիկի, կարտոֆիլի ցանքերից: Բարձր արտադրանքներ են ստացվում անասնապահական մթերքների արտադրության գործում:

Ուրախալի է նշել, որ ինչպես ողջ Սովետական Միության, այնպես էլ մեր Մայր Հայաստանի ժողովրդի հետ աշխատակիցներ և մշակութային վերելքով է ապրում նաև Ստեփանավանի հայությունն ու ողջ բնակչությունը՝ շնորհիվ մեր կուսակցության և կառավարության հոգատարության:

Ձերդ Սրբություն, Լուվա ուսումնից, նրա աշխատավորության անունից կրկին ու կրկին անսպառ կորով, երկար տարիների կյանք ու քաջատոկչություն եմ մաղթում Ձեզ, հաջողություններ Ձեր մեծ ու ազնիվ առաքելության մեջ՝ ի փառս հայոց հնավանդ քրիստոնեական եկեղեցու և մեր վերածնված ազգի:

Այնուհետև ստեղծված հայրենասիրական մթնոլորտում խոսք է առնում նաև Հայոց Հայրապետը, ողջունում ներկայությունը բոլորի, Իր գոհունակությունն ու շնորհակալությունը հայտնում սույն ջերմ ընդունելության և հյուրասիրության, Ստեփանավանի քաղաքային սովետի հարգելի նախագահ տիկին Ծաղիկ Գրիգորյանի բարիգալստյան այնքան ջերմ ու հայրենասիրական խոսքերի համար և հայտնում է նաև Իր ուրախությունը, որ առաջին անգամ է այցելում պատմական Լոռի, հայրենական այս չքնաղ ու գողտրիկ անկյունը՝ Ստեփանավան, քաղաք, որ հարազատ է նաև Իր սրտին, որովհետև այն հավերժացնում է հիշատակը մեծ հայրենասեր և այս հողի գավակ Ստեփան Ծափումյանի:

Հայոց Հայրապետն այնուհետև Իր գնահատանքի և շնորհակալության խոսքն է ուղղում Ստեփանավանի քաղաքային իշխանությանը ներկայացուցիչներին, որոնք ամեն առիթով օժանդակել են, որ տեղի ս. Սարգիս եկեղեցին իր շրջափակով ու իր ներքին տեսքով է՛լ ավելի բարեզարդվի՝ կատարելու իր հոգևոր, հայրենասիրական առաքելությունը տեղի հայ ժողովրդի կյանքում:

Իր խոսքի ավարտին Հայոց Հայրապետն Իր բարձր գնահատությանն ու օրհնությանն է արժանացնում նաև մեր այսօրվա հայրենական վերածննդյան պայծառ նվաճումների մեջ Ստեփանավանի ազգաբնակչության

քերած կարևոր նպատակը բոլոր բնագավառներում՝ ի բարօրություն հայրեն-
յաց:

Վեհափառ Հայրապետը Ստեփանավանում, քաղաքային սովետի նախագահ տիկին Ծաղիկ
Գևորգյանի և այլ պաշտոնական անձնավորությունների հետ

Ծաշկերույթի ընթացքում բաժակաճառերով հանդես են գալիս նաև տե-
ղակալ Թորգոմ Գրիգորյանը, տ. Նարեկ և տ. Կյուրեղ եպիսկոպոսները:

Ընդունելության վերջում Վեհափառ Հայրապետը և Ստեփանավանի

քաղաքային սովետի հարգելի տիկին Ասիազահը հուշանվերներ են փոխանակում:

Սույն պաշտոնական ընդունելությանը ներկա էր նաև ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Անդրանիկ Հասրաթյանը:

Ընդունելությունից հետո Վեհափառ Հայրապետը դարձյալ լինում է ս. Սարգիս եկեղեցում, հետաքրքրվում եկեղեցու վերանորոգման հարցով և թելադրում կատարել անհրաժեշտ վերանորոգչական աշխատանքները, որպեսզի եկեղեցուն տրվի առավել վայելուչ տեսք՝ ի մխիթարություն հավատացյալների:

Ժամը 16-ին Վեհափառ Հայրապետը հրաժեշտ է տալիս Ստեփանավանին և մեկնում դեպի Լենինական: Ստեփանավանի քաղաքային իշխանությունները Հայոց Հայրապետին ճանապարհում են հարգանքով և հանդիսավորությամբ:

Լենինականում

Նույն օրը, երեկոյան, Վեհափառ Հայրապետը ժամանում է Լենինական և հանդիսավորությամբ ու «Հրաշափառ»-ով մուտք գործում ս. Աստվածածին առաջնորդանիստ եկեղեցի, ուր հավաքված բազմահազար հավատացյալները ջերմորեն ողջունում են Նրա օրհնաբեր ժամանումը:

Ծիրակի թեմի առաջնորդ տ. Նարեկ եպս. Ծաբարյանը, հանուն Ծիրակի թեմի թեմական և եկեղեցական վարչությունների ու ողջ հավատացյալների, ողջունում է Հայոց Հայրապետի շնորհաբեր ներկայությունը քաղաքային հետևյալ ուղերձով.

Տ. Նարեկ սրբազանի ողջույնի խոսքը Լենինականի ս. Աստվածածին եկեղեցում

Վեհափառ Տեր,

Ծիրակի թեմը համայն և մանավանդ Լենինականի հավատացյալ ժողովուրդը օրեր շարունակ հետևեցին վերջերս Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնում սրբալույս մեռուցի օրհնության և Ձերդ Վեհափառության գահակալության 20-ամյակի առթիվ տեղի ունեցած հանդիսություններին և անհամբեր սպասում էին Ձեր օրհնաբեր և շնորհաբեր այցելությանը:

Վեհափառ Տեր, չորրորդ անգամը լինելով ահա գալիս եք Դուք այցելության Ձեր այս բանավոր հոտին: Լենինականի հավատացյալ ժողովուրդը Ձեզ ծանոթ է, և Դուք քաջ գիտեք նրա ոգին, նրա բարեպաշտությունը, նրա հայրենասիրությունը: Այդ ոգին ու հավատքը մեզ փոխանցված են ո՛չ միայն ս. Գրիգոր Լուսավորչի կանթեղից և մեր եռամեծ հայրապետներից, այլև այն կրակից, որ մեր ժողովրդի սրտում վառ է պահում Ձերդ Սրբությունն ահա 21 տարիներից ի վեր: Դուք, Վեհափառ Տեր, մեզ սովորեցրել եք գնալ հոգեվոր ճանապարհով, սիրել մեր հայրենիքը, մեր եկեղեցին և այն ամենը, որ մենք կոչում ենք քրիստոնեական արժեք և ավետարանական բարոյական:

Վեհափառ Տեր, օրհնեցեք մեր բոլորին, Լենինականի հավատացյալ ժողովրդին համայն, որը կարոտով և ծնրադիր աղոթքով սպասում է Ձեր օրհնությանը, օրհնություն, որ բերում էք ս. Էջմիածնից, ս. Գրիգոր Լուսավորչի գահից:

Բարի եկաք, Վեհափառ Տեր:

Այս ներկա ժողովրդի անունից որդիաբար համբուրում եմ Ձեր Օծյալ սուրբ Աջը:

Խոսք առնելով, Վեհափառ Հայրապետը ջերմորեն ողջունում է ներկա խորհրդարան հավատացյալներին և բաշխում Իր օրհնություններն ու բարի մաղթանքները:

Ապա Նորին Սրբությունը նախագահում է կիրակամտի ժամերգությանը, որից հետո Իր շքախմբով առաջնորդվում «Ամի» հյուրանոց:

**Հայրապետական հանդիսավոր և պատարագ և քարոզ
Լեւոնականի և Աստվածածին եկեղեցում**

Հոկտեմբերի 24. կիրակի: Գյուտ խաչ:

Առավոտյան ժամը 11-ին Վեհափառ Հայրապետը հանդիսավոր և պատարագ է մատուցում և Աստվածածին եկեղեցում և Բանին կենաց քարոզությամբ մխիթարում հավատացյալներին:

Հայրապետական և պատարագից մի պահ (ս. Աստվածածին եկեղեցի, Լեւոնական, հոկտեմբերի 24 1976 թ.)

Եկեղեցին ու նրա շրջափակը լեցուն են հավատացյալների բազմությամբ: Ծառերը եկել են մույնիսկ հեռավոր շրջաններից՝ տեսնելու և լսելու Հայոց Հայրապետին:

Սուրբ պատարագի երգեցողությունը կատարում է ս. Յոթ վերք եկեղեցու քառաձայն երգչախումբը՝ ղեկավարությամբ տ. Արամ ավագ քհն. Բոյաջյանի:

Սուրբ Սեդակին սպասարկում են տ. Արսեն, տ. Նարեկ, տ. Կյուրեղ սրբազանները, տ. Մովսիս վարդապետը և քահանայից դասը:
«Հայր մեր»-ից առաջ քարոզում է Վեհափառ Հայրապետը:

Վեհափառ Հայրապետի քարոզը ս. Աստվածածին եկեղեցում

Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ,

Մենք գալիս ենք մեր ժողովրդի սրբություն սրբոց Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնից և բերում ենք Օիրակի ողջ ժողովրդին ու հատկապես ձեզ, որ հավաքվել եք այս սուրբ կամարների ներքո, Աստուծո օրհնությունը, Մեր սրտից բխած ամենաբարի, ամենաջերմ մաղթանքներով, որ Աստված ձեզ բոլորդ պահի-պահականի քաջառողջ և հաջողություն շնորհի ձեր բոլոր ազգային աշխատանքներին, աշխատանքներ՝ նվիրված ձեր ընտանիքի պահպանման, ձեր կյանքի բարօրության և, մանավանդ, աշխատանքներ՝ նվիրված մեր պաշտելի և սիրելի մայր հայրենիքի շինության և է՛լ ավելի պայծառ ապագայի:

Սիրելի ժողովուրդ, այսօր կիրակի է, սովորական մի կիրակի օր, երբ Մենք սուրբ պատարագ ենք մատուցում: Դուք կարող եք հարցնել, թե ի՞նչ է նշանակում կիրակի: Բոլորդ օգտագործում եք այս բառը, ամեն շաբաթ կրկնվում է կիրակի օրը, և դուք ասում եք՝ այսօր կիրակի օր է, վաղը երկուշաբթի է: Նախ ասենք, որ կիրակի բառը հայերեն չէ, հունարեն բառից ծագում առած է և իր բուն իմաստով նշանակում է Տիրոջ օր, Աստուծո օր: Տե՛ր ասելով հասկանում ենք մեր Տե՛ր Հիսուս Քրիստոսին: Ուրեմն ամեն կիրակի Հիսուսի օրն է, մի օր՝ նվիրված մեր Տիրոջ և Փրկչին՝ Հիսուսի Քրիստոսի հիշատակին: Այդ օրը բոլոր քրիստոնյաները հավաքվում են եկեղեցիներում, որպեսզի նշեն այդ հիշատակը սուրբ պատարագի մատուցմամբ:

Դուք կարող եք հարցնել նաև՝ ի՞նչ է նշանակում պատարագ: Ես պետք է ասեմ, որ ամեն կիրակի մենք նշում ենք ոչ թե պարզապես Հիսուս Քրիստոսի հիշատակը, այլ նրա զոհաբերումի հիշատակը, նրա չարչարանքների, նրա խաչելության, նրա թաղման հիշատակը և նրա հարության հիշատակը: Հենց պատարագ բառը, որ հայերեն է, նշանակում է զոհաբերում: Մենք գիտենք սուրբ Ավետարանի պատմությունից, թե երկու հազար տարիներ առաջ Հիսուս Երուսաղեմ քաղաքում զոհվեց: Չար ձեռքեր նրան չարչարեցին ու անարգեցին, նրա ուսին ծանր մի խաչափայտ դրեցին և այդպես նրան բարձրացրին մինչև Գողգոթա կոչված լեռը: Այնտեղ նրա մարմինն այդ խաչափայտի վրա մեխեցին, և նա կարճ ժամանակ հետո մահացավ՝ մեծ տառապանքների մեջ: Հետո նրա աշակերտներն ու նրա մայրը՝ Մարիամ, որ մենք պաշտում ենք իբրև Աստվածամայր, թաղեցին նրան: Բայց երրորդ օրը, շաբաթից դեպի լույս կիրակի, Հիսուս աստվածային հրաշքով հարություն առավ: Նրա մարմինը բարձրացավ եթեր և անհայտացավ, գնաց դեպի հավիտենական աշխարհ: Ահա Հիսուսի այս զոհաբերության ու հարության հիշատակն է, որ մենք նշում ենք ամեն կիրակի օր՝ պատարագի ընթացքին:

Մենք խոր հուզումով հիշում ենք թե երկու հազար տարիներ առաջ մեզ նման մի մարդ, որը կոչվում էր Հիսուս, զոհվեց, նահատակվեց: Միայն թե, նա թեև մեզ նման մի մարդ էր և մարդու նման տառապեց, չարչարվեց և մահացավ, բայց նրա մեջ կար նաև աստվածայինը, որի շնորհիվ նա հա-

րությունն առավ և ճանապարհ բացեց բոլոր հավատացյալների համար հավիտենական կյանքին:

Մեկ ուրիշ հարց էլ կարող եք տալ, և լավ է որ տաք մանավանդ դուք, երիտասարդներդ, թե ինչո՞ւ համար Հիսուս զոհվեց, ինչո՞ւ մահատակվեց, ի՞նչ պատճառով նրան խաչ բարձրացրին և սպանեցին: Որովհետև, սիրելիներ, սրանից երկու հազար տարիներ առաջ Հրեաստան երկրում տիրապետում էր մի բռնակալ քաղաքական իշխանություն, Հռոմեական իշխանությունը, որ այն ժամանակ, ինչպես գիտեք դուք պատմությունից, տարածվել էր Միջերկրական ծովու գրեթե բոլոր երկրների հողամասերի վրա, մինչև իսկ մեր Հայաստանի սահմանները: Ահա այս բռնատիրական պայմանների տակ արդարությունը կորած էր, և մարդիկ տառապում էին ճնշումներից, կեղեքումներից, հալածանքներից, շահագործումներից և մախաթիներեցի՝ և՛ անհատական իմաստով, և՛ սոցիալական իմաստով, և՛ ազգային իմաստով:

Ահա այդ պայմաններում, այդ անարդար աշխարհի պայմաններում ծնվեց Հիսուս և նոր խոսք բերեց մարդկանց, խոսք՝ արդարության, խոսք՝ հավասարության, խոսք՝ մարդասիրության, խոսք՝ խաղաղության: Եվ հազիվ մա երեք տարի է ինչ քարոզում էր այս համամարդկային գաղափարները, արդեն նրա շուրջ թշնամական մթնոլորտ զարգացավ: Նույնիսկ յուրայինները, նրա ազգակիցները, մանավանդ բարձրաստիճան հոգևորականները և իշխանավորները, հալածեցին նրան: Նրանց դուր չէր գալիս Հիսուսի համամարդկային սիրո և խաղաղության ու հավասարության գաղափարները: Այն ժամանակ հրեաները հավատում էին Աստուծո, նրանք հավատացյալներ էին և սպասում էին, որ Աստված նրանց մի փրկիչ ուղարկի, որպեսզի ազատվեն Հռոմեական Կայսրության շղթաներից: Սակայն նրանք խտրական ոգի ունեին: Նրանք ուզում էին փրկություն միայն իրենց համար, միայն հրեա ժողովրդի համար: Մյուս ժողովուրդներին նրանք նկատում էին ինչ-որ ոչ ընտրյալ ժողովուրդներ, կարծում էին թե իրենք էին միայն ընտրյալները: Հետևաբար Աստված պետք է փրկություն շնորհեր միայն հրեաներին և ոչ մյուս ազգերին: Հիսուս թեև ինքն էլ հրեա ժողովրդի զավակ, սակայն քարոզում էր, որ Աստված հավասարապես Աստվածն է բոլոր ժողովուրդների անխտիր, որը փրկություն պետք է շնորհի բոլորին: Նա խտրություն չէր դնում ազգությունների միջև: Նա ասում էր՝ բոլոր ազգությունները, բոլոր մարդիկ աշխարհում հավասար են և իրար եղբայրներ:

Հիսուս ա՛յս մեծ գաղափարը բերավ համաշխարհային պատմության քեմի վրա և պահանջեց, որ բոլոր մարդկանց համար լինի արդարություն, հավասարություն և խաղաղություն: Այսպիսով մա հանդիսացավ մարդկային պատմության ամենամեծ հեղափոխականներից մեկը, ամենամեծն իսկապես: Եվ իր ա՛յս մարդասիրական, հումանիստական, ինչպես պետք է ասեինք այսօր, գաղափարների համար էր, որ նրան սկսան ատել, հալածել, թշնամանալ և վերջիվերջո նրան դատապարտեցին և սպանեցին:

Սիրելի ժողովուրդ, թեև այս բոլորը պատահել են մեզանից երկու հազար տարիներ առաջ, բայց Հիսուսի զոհաբերումն այնքան համամարդկային իմաստ ունի, որ այսօր էլ մենք չենք կարող մոռանալ այն:

Ինչպես ծանոթ է ձեզ Էլի ւ. Ավետարանի պատմությունից, Հիսուս իր մահից երեք օր հետո հարություն առավ: Այդ հարությունը խորհրդանշում է արդարության հաղթանակը: Այսօր էլ մենք հավատում ենք, թե՛ Հիսուսի զոհաբերումի խորհրդին և թե՛ նրա հարության: Որով հավատում ենք, հապ-

տատ կերպով հավատում ենք արդարության գանդափարի հաղթանակին: Ամեն մարդ, ձեզանից ամեն մեկն արդարության զգացմունք ունի: Երբ ձեր կյանքում կատարվում են անարդար գործեր, անազնիվ գործեր, դուք ըմբոստանում եք, ձեր արդարության զգացմունքը վիրավորվում է, և պահանջում եք, որ արդար դատաստան լինի, որ արդարություն լինի, որ բարին հաղթանակի, և չարը՝ պարտվի: Հիսուս իր զոհաբերումով և հարությանը խորհրդանշում է մեզ աշխարհ արդարության հաղթանակի գաղափարը ընդդեմ չարին ու մեղքին: Ու այդ հաղթանակով Աստուծո Որդին բացում է ամեն մարդու առաջ հոգու փրկության ճանապարհը:

Մարդկանց միջև սիրո և եղբայրական, ժողովուրդների միջև բարեկամության և խաղաղ գոյակցության գաղափարների ավետաբերը եղավ մեր Տերը և Փրկիչը Հիսուս Քրիստոս, որով մա մոր ճանապարհ բաց արեց մարդկային պատմության մեջ: Ծիշտ է, մարդկային տկարությունների հետեւվանքով, այլևայլ պատմական սոցիալ-քաղաքական պայմանների բերումով միշտ չէ, որ հաղթանակեցին արդարությունն ու սիրո և խաղաղության գաղափարները: Մենք գիտենք մեր իսկ ժողովրդի պատմությունից, թե ինչքա՜ն անարդարություններ եղան մեր ազգի դեմ անցյալ դարերի ընթացքում, ինչքա՜ն զոհվեց և կոտորվեց մեր անմեղ ժողովուրդը: Հենց սրանից վաթսու և ավելի տարիներ առաջ քիչ էր մնացել, որ, Արևմտահայաստանի հայության բնաջնջումից հետո, մույն թշնամիները, սուլթանների և փաշաների ղեկավարության ներքև, բնաջինջ անեին մեզ մեր աշխարհի Հայաստանի ազգաբնակչությանը: Բյազիմ Քարաբեքիր փաշան հասել էր ձեր Լեհիմական քաղաքի դռների առաջ և պատրաստվում էր կործանել մեզ Արևելահայաստանը: Սակայն վերջին ժամին արդարության ձայնը հնչեց, և մեր վտանգված ժողովրդին օգնության հասավ ռուս ժողովուրդը, կարմիր բանակը, 1920 թվականին: Թշնամիները ետ մղվեցին, և Հայաստանը փրկվեց: Ահա թե ինչպես մեզ մեր ժամանակաշրջանում աշխարհի անարդարություններ կատարվեցին մեր հայ ժողովրդի կյանքի դեմ, բայց ի վերջո արդարությունը հաղթանակեց, և մեր ժողովուրդն ահա հիսուն և ավելի տարիներից ի վեր Սովետական Հայաստանի խաղաղ և ապահով պայմաններում աճում է, բարգավաճում է և զարգացնում է իր կյանքը բոլոր բնագավառներում: Մենք հավատում ենք, թե հետ աշխարհային ոչ մի մեծ փորձություններ չեն լինի մեր ժողովրդի պատմական զարգացման ճանապարհի վրա, և մա աստիճան առ աստիճան կկենսագործի իր բոլոր ազնիվ, արդար իղձերն ու երազանքները:

Մեր օրերում մեր եկեղեցին, ուրիշ քույր եկեղեցիների հետ միասին, աշխարհի բոլոր խաղաղասեր ուժերի հետ միատեղ, աղոթում է, գործում է հանուն աշխարհի խաղաղության, որպեսզի այլևս երկրագնդի վրա ոչ մի տեղ և երբեք չլինեն թշնամանքների ազդությունների միջև, չլինեն հափըշտակումներ, շահագործումներ և անարդարություններ, և ամեն ազգ իր հողամասի վրա իր արդար քրտինքով աշխատի և հառաջդիմի, և բոլորն այս արևի տակ լինեն եղբայրներ ու դառնան երջանիկ: Այս իդեալները, որ աշխարհում համամարդկային իդեալներ են, որով առաջնորդվում է մեզ մեր հայրենի պետությունը, իրենց արմատներն ունեն Հիսուսի Ավետարանի մեջ:

Սիրելիներ, մենք վստահ ենք, թե Լեհիմական մեր ժողովուրդը միշտ հավատարիմ է մնացել իր նախնայաց լույս հավատքին, քրիստոնեական հավատքին, մեր Հայաստանյայց եկեղեցուն և Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնին և աշխարհի փառավոր հուշարձաններ է կառուցել իբրև աղոթքի տուններ: Լե-

նիմականի այս հոյակերտ եկեղեցին, վկայություններից մեկն է ձեր հավատքի և ձեր հավատարմության: Այսօր Մենք հոգեպես միախառնված ենք, որ ամբողջ Ծիրակի թեմը լավ կազմակերպված է և իր հոգևոր առաքելությունը հաջող կերպով առաջ է տանում իր եկեղեցիներով, իր քահանա հայրերով, եկեղեցական գործադիր վարչություններով և թեմական խորհուրդով՝ առաջնորդությամբ ներքև Նարեկ եպս. Ծաքարյանի, որին դուք քաջ ծանոթ եք և զգում ենք Մենք, որ դուք բոլորդ և՛ այստեղ, Լեհիմականում, և՛ Կիրովականում, և՛ Ստեփանավանում սիրում և հարգում եք նրան, որովհետև նա՝ Նարեկ եպիսկոպոսը իր ողջ կյանքն անշահախնդիր կերպով, անձնուրացորեն նվիրել է եկեղեցուն, եկեղեցական գործի հառաջդիմության: Մենք նույնպես գնահատում ենք նրան և բերում ենք Մեր օրհնությունը և բարի մաղթանքները, որ Աստված նրան քաջատողջ շատ երկար կյանք պարգևի, որպեսզի շարունակե իր սուրբ գործն այստեղ, Ծիրակի հայոց աշխարհում: Իբրև փոքրիկ նշան Մեր սիրույն և Մեր գնահատանքին, այս պահին ձեր բոլորի ներկայության ցանկանում ենք մի սրբանկար նվիրել նրան՝ Աստվածամոր վերափոխման պատկերով:

Սիրելի սրբազան, վարձքերնիդ կատար:

Սիրելիներ Մեր, մաղթում ենք ձեզ ամենքիդ, որ երկար ապրեք, քաջատողջ ապրեք, չմոռնաք մեր սուրբ եկեղեցին, չմոռնաք ս. Էջմիածինը: Հոգով կապված մնացեք այս ս. տաճարին, որտեղ դուք ամեն անգամ պիտի գտնեք հոգու խաղաղություն, միախառնություն և լուսավորություն:

«Ընդորհք և սէր Տեառն մերոյ և Փրկչի Յիսուսի Քրիստոսի, եղիցին ընդ ձեզ, այժմ և միշտ. ամէն»:

Պաշտոնական ընդունելություն ի պատիվ Հայոց Հայրապետի

Հավարտ ս. պատարագի, ժամը 15-ին, Ծիրակի թեմի առաջնորդ սրբազանը, թեմական խորհուրդը և եկեղեցական վարչությունը, ի պատիվ Հայոց Հայրապետի, պաշտոնական ճաշկերույթ են տալիս «Անի» հյուրանոցում:

Պատվո սեղանի շուրջ, Հայոց Հայրապետի կողքին, տեղ են գրավել Լեհիմականի քաղաքային սովետի գործադիր կոմիտեի նախագահ Էմիլ Կիրակոսյանը, առաջին տեղակալ Հարություն Մանուկյանը, քարտուղար Սամսոն Հեքիմյանը, հրահանգչական բաժնի վարիչ Ալբերտ Մաթևոսովյանը և այլ պաշտոնական անձինք:

Ծաշկերույթին ներկա էր նաև ՀՍՍՀ Միմիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Անդրանիկ Հասրաթյանը:

Հայրենական բարիքներով ծանրաբեռն սեղանների շուրջ ստեղծվում է ջերմ, հայրենասիրական մթնոլորտ: Բաժակներ են բարձրացվում Հայոց Հայրապետի կենաց արևշատության ու Նրա եկեղեցաշեն, հայրենակներ և խաղաղասիրական հետագա գործունեության, ինչպես նաև հայրենյաց բարօրության և մեր պետական ղեկավարների հայրենաշեն գործերի հաջողության համար:

Այս առթիվ, հանուն Ծիրակի թեմի, Վեհափառ Հայրապետին նվիրվում է Ծիրակի թեմի մեջ մտնող Մաստարա գյուղի Է դարի պատմական եկեղեցու մեծադիր յուղաներկ նկարը, որի հեղինակն է նկարիչ Վոլոդյա Մարգարյանը:

Սույն ընդունելությունն ավարտվում է Հայոց Հայրապետի շնորհակալության և օրհնության ճառով:

Ծաշկերության հետո Հայոց Հայրապետը, ուղեկցությամբ Լեւինականի քաղաքային սովետի գործադիր կոմիտեի նախագահ Էմիլ Կիրակոսյանի, ծանոթանում է Լեւինականի տեսարժան վայրերին, նորակառույցներին և ի մասնավորի այցելում Հայրենական պատերազմի ընթացքում զոհված լեւինականցի հայ հերոսների հիշատակին նվիրված հուշարձան, որն ուներ հետևյալ արձանագրությունը.

Պաշտոնական ճաշկերության ժամանակ Հայոց Հայրապետին է նվիրվում Մաստարայի եկեղեցու յուղաներկ նկարը (Լեւինական, 24 հոկտեմբերի 1976 թ.)

«1975 թ.: Կոթողն այս կառուցվեց համամարտություն Հայրենական մեծ պատերազմում հանուն մեր մեծ հայրենիքի զոհված լեւինականցի մարտիկների»:

Այստեղ Վեհափառ Հայրապետը Հոգվոց է արտասանում բոլոր հայ մահադատակաց հիշատակին:

Այնուհետև Նորին Սրբությունն այցելում է նաև Ավետիք Իսահակյանի տուն-թանգարան: Այստեղ հուշամատյանում Հայոց Հայրապետը հետևյալ արձանագրությունն է թողնում.

«Մեր օրհնությունը անմահ բանաստեղծ Ավետիք Իսահակյանի պայծառ հիշատակին:

ՎԱԶԳԵՆ Ա

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

24 հոկտեմբերի 1976 թ. »:

Նույն օրը, երեկոյան, Վեհափառ Հայրապետը Լեւինականի քաղաքային սովետի նախագահի հրավերով Իր շքախմբով մերկա է լինում Լեւինականի Մոսկվանի անվան նորակառույց թատրոնի շենքում Հակոբ Պարոնյանի «Ծողոքորթը» կատակերգության մերկայացմանը:

Այց քաղաքային սովետ

Հոկտեմբերի 25-ին, երկուշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, Վեհափառ Հայրապետն Իր շքախմբով այցելում է Լեւինականի քաղաքային սովետի գործադիր կոմիտեի նախագահ Էմիլ Կիրակոսյանին: Հայոց Հայրապետի և քաղաքային սովետի նախագահի միջև տեղի է ունենում ջերմ և սրտագին զրույց: Գործկոմի հարգելի նախագահը զրույցի ընթացքում Հայոց Հայրապետին մանրամասնորեն պատմում է Լեւինական քաղաքի մշակութային, կրթական, շինարարական և տնտեսական նվաճումների և ապագա Է՛լ ավելի խոստումնալից հեռանկարների մասին տասներորդ հնգամյակի նախատեսություններով:

Հայոց Հայրապետն Իր հերթին ջերմորեն ողջունում է գործկոմի հարգելի նախագահին, Ծիրակի հայրենասեր, ավանդապահ և ժրջան ողջ աշխատավորությանը՝ բարենախելով բոլորին նորանոր հաջողություններ իրենց հերոսական աշխատանքում՝ ի փառս հայ մշակույթի, ի բարօրություն հայրենյաց՝ սովետական եղբայրական ժողովուրդների մեծ ընտանիքում:

Այցելության ավարտին փոխանակվում են հուշանվերներ:

Սույն ընդունելությանը մերկա էր նաև ՀՍՍՀ Միմիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Անդրանիկ Հասրաթյանը:

Ժամը 13-ին Վեհափառ Հայրապետը հրաժեշտ է տալիս Լեւինականին: Պետավտոտեսչության պատվո մեքենաների ուղեկցությամբ Լեւինականի քաղաքային իշխանությունները, Ծիրակի թեմի թեմական ու եկեղեցական խորհուրդները ճանապարհում են Հայոց Հայրապետին դեպի Մայր Աթոռ:

Հոկտեմբերի 22—25 օրերը անմոռանալի կմնան Ծիրակի տիրախմամ թեմի մեր օրերի պատմության մեջ շնորհաբեր հովվապետական այցելությամբ Ամենայն Հայոց Հայրապետի:

